

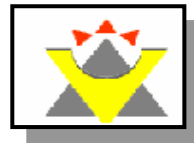
**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

**ШПЕДИЦИЈА И ШПЕДИЦИСКО
РАБОТЕЊЕ**
- ИЗБОРНА -

IV години

СООБРАЌАЈНА СТРУКА
Техничар за транспорт и шпедиција

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ШПЕДИЦИЈА И ШПЕДИЦИСКО РАБОТЕЊЕ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за транспорт и шпедиција

1.2.2. Струка: сообраќајна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет: четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет: избран

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет** ученикот стекнува знаења и се оспособува:

- да го опишува утврдувањето на транспортните трошоци;
- да го познава начинот на утврдување на даноците и акцизите во шпедициското работење;
- да го објаснува значењето и улогата на меѓународниот мултимодален транспорт;
- да ја истакнува улогата на шпедитерот во функција на мултимодалниот и логистичкиот оператор;
- да ја познава улогата на мегапревозниците и „ниша“ превозниците;
- да ја познава улогата на маркетингот во шпедициското работење;
- да стекнува навики за уредно, брзо и точно извршување на работата.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставата по **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет**, односно постигнување на поставените цели, потребни се предзнаења од логистика, технологија на патен транспорт, технологија на железнички транспорт и технологија на ракување и складирање на товарот од II и III година и шпедиција и шпедициско работење од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу темат. целини и меѓу предметите
1. ТРАНСПОРТНИ ТРОШОЦИ	12	<p>Ученикот:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да го дефинира поимот транспортен трошок; - да ја познава поделбата на транспортните трошоци; - да ги идентификува видовите транспортни трошоци; - да ги објаснува факторите кои влијаат на транспортните трошоци; - да го познава утврдувањето на транспортните трошоци; - да ги идентификува трошоците на транспортната инфраструктура. 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинирање на поимот транспортен трошок; - објаснување на начинот на утврдување на транспортните трошоци според економското обележје (трошоци на гориво, ел. енергија, помошен материјал, плати, амортизација и сл.); - објаснување на начинот на утврдување на транспортните трошоци според местото на нивното настанување (почетно завршни операции и чист превоз); - објаснување на начинот на утврдување на транспортните трошоци според капацитетите (фиксни, променливи); - набројување на трошоците на инфраструктурата (патиштата, пругите, аеродромите, пловните патишта, пристаништата и сл.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Шпедиција и шпедициско работење - Практична настава
2. ДАНОЦИ И АКЦИЗИ ВО ШПЕДИТЕРСКО РАБОТЕЊЕ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го дефинира поимот данок на додадена вредност; - да ги дефинира поимите оданочување и даночна основица, - да ја опишува постапката за пресметување и плаќање на данок на додадена вредност; - да ги познава даночните стапки што се применуваат при увоз на стока; - да ги објаснува даночните ослободувања 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинирање на поимите данок и акциза; - дефинирање поим и предмет на оданочување, даночна основица; должник; - укажување на начин на пресметување на данок на додадена вредност (ДДВ); - презентирање на разлика помеѓу даночни стапки, обврска за нивно плаќање и случаи на ослободување; - укажување на видови стоки за кои треба да 	<ul style="list-style-type: none"> - Шпедиција и шпедициско работење

		<p>при увоз и извоз на стоки; -да го дефинира поимот акциза; -да ги познава стоките подложни на акцизи.</p>	се плати акциза.	
3. МЕЃУНАРОДЕН МУЛТИМОДАЛЕН ТРАНСПОРТ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го дефинира поимот мултимодален транспорт; - да го дефинира поимот оператор во мултимодален транспорт; - да ги истакнува карактеристиките на мултимодалните оператори; - да ги набројува прописите кои се применуваат во меѓународниот мултимодален транспорт; - да го познава значењето за постоење единствена превозна исправа на мултимодалниот транспорт; - да ги идентификува превозните исправи на мултимодалниот транспорт; - да ги познава групите на дејности кои учествуваат во мултимодалниот транспорт; - да го опишува значењето на стоково – транспортните и логистичките центри во мултимодалниот транспорт. 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинирање на поимите мултимодален транспорт и оператор во мултимодалниот транспорт; - набројување на карактеристиките на мултимодалните оператори; - објаснување на целта и содржината на Конвенцијата на ОН за превоз на стока, Конвенцијата за меѓународен мултимодален транспорт од Женева; - објаснување на целта за примена на единствена превозна исправа (FBL-FIATA, FWB-FIATA, MULTIWAYBALL, COMBICONBILL, COMBICONWAYBILL); - презентирање превозни исправи на мултимодалниот транспорт; - објаснување на функцијата на меѓународното здружение на мултимодални оператори UIRR. 	- Шпедиција и шпедициско работење
4. ШПЕДИТЕР ВО ФУНКЦИЈА НА МУЛТИМОДАЛЕН ОПЕРАТОР	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да го истакнува местото на шпедитерот во мултимодалниот транспорт; - да ги познава договорите за мултимодалниот транспорт; - да ги идентификува учесниците и исправите во мултимодалниот транспорт; - да ја опишува улогата на шпедитерот како мултимодален оператор; - да ја познава функцијата на шпедитерот 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување на местото на шпедитерот во мултимодалниот транспорт; - укажување на вообичаените содржини на договорите во мултимодалниот транспорт со посебен акцент на пресметката и наплата на превознина и на правата и обврските на шпедитерот; - објаснување улогата на шпедитерот при извршување на мултимодалниот транспорт. 	- Шпедиција и шпедициско работење

		во однос на товарење, истоварање, испраќање и примање на стоката.		
5. ШПЕДИТЕР ВО ФУНКЦИЈА НА ЛОГИСТИЧКИ ОПЕРАТОР	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа поврзаноста помеѓу шпедитерското работење и логистиката; - да го објаснува логистичкиот аспект на понуда и побарувачка на шпедитерските услуги; - да го дефинира поимот шпедитерска логистика; - да го објаснува значењето на трансформацијата на класичната шпедиција во логистичка шпедиција; - да ги познава современите логистички стратегии на шпедитерските логистички оператори. 	<ul style="list-style-type: none"> - Укажување на поврзаноста помеѓу шпедитерското работење и логистиката; - објаснување на современите логистички барања на понудата и побарувачката; - дефинирање поим на шпедитерска логистика; - ја објаснува улогата на националната, меѓународната, европската, транзитната, прекуморската и партнерската логистичка стратегија. 	- Шпедиција и шпедициско работење
6. „МЕГА“ И „НИША“ ПРЕВОЗНИЦИ И ОПЕРАТОРИ НА МУЛТИМОДАЛЕН ТРАНСПОРТ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да го дефинира поимот мегапревозник и „ниша“ (среден и мал) превозник; - да ја познава улогата на мегапревозниците и „ниша“ превозниците во мултимодалниот транспорт; - да ги опишува особеностите на мегапревозниците и „ниша“ превозниците; - да го сфаќа значењето на меѓусебното поврзување и надополнување помеѓу „мега“ превозниците и „ниша“ превозниците; - да ги опишува карактеристиките на мегаоператорите во мултимодалниот транспорт. 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинирање на поимот мегапревозник, „ниша“ (Niche Multimodal Transport Operator); - објаснување на улогата на големите, средните и малите превозници и оператори; - укажување на карактеристиките на мега и „ниша“ превозниците и операторите; - дефинирање на местото на мегапревозниците и „ниша“ превозниците во мултимодалниот транспорт; - укажување на потребата од соработка на „мега“ превозниците и „ниша“ превозниците. 	- Шпедиција и шпедициско работење

7. МАРКЕТИНГ ВО ШПЕДИЦСКОТО РАБОТЕЊЕ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го истакнува значењето маркетингот во шпедицското работење; - да ја опишува улогата на маркетингот во шпедицското работење; - да го познава принципот на организација на маркетинг службите во шпедицските организации; - да го опишува значењето на следењето на транспортниот пазар; - да ги познава формите на продажба на транспортните и шпедицските услуги на пазарот; - да го идентификува влијанието на конкуренцијата на цените на транспортните и шпедицските услуги. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување на принципите на маркетинг работењето со посебен акцент на неговата примена во шпедицското работење; - презентирање примери за организација на маркетинг службата во транспортните претпријатија и шпедицски организации; - укажување на значењето на следењето на движењата на транспортниот пазар со посебен акцент на влијанието на конкуренцијата во однос на понудата на транспортните и шпедицските услуги; - презентирање примери за различни форми на продажба на транспортни и шпедицски услуги на пазарот. 	<ul style="list-style-type: none"> - Шпедиција и шпедицско работење
---	-----------	---	---	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Целите на изборниот наставен предмет **шпедиција и шпедицско работење** се реализираат со примена на наставните форми: фронтална групна и индивидуална. Како наставни методи може да се користат: демонстрација, дискусија, решавање на проблеми, активна демонстрација на учениците, учење преку сопствено откривање и др.

Активности на ученикот: црта, набљудува, споредува, прибележува, чита, открива, учи независно и работи домашни задачи.

Активностите на наставникот се: организира и раководи активна и индивидуална дејност кај учениците, објаснува, организира и води дискусија, дава инструкции, пишува на табла, демонстрира, ги оценува задачите, поставува прашања, регистрира, оценува и ги анализира резултатите.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учење по предметот **шпедиција и шпедицско работење како изборен предмет** треба да се изведува преку стручно – теоретска настава, да се создадат оптимални услови за индивидуализираната настава и работата во тимови како и проектни задачи и индивидуални домашни.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасно реализирање на целите на наставниот предмет **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет** се применуваат разни средства и помагала како: графоскоп, видеоснимки, слајдови, фотографии, компјутер, ЛЦД проектор и слично.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно, преку усно и писмено проверување на знаењата. Исто така, на крајот од полугодieto и наставната година се проверуваат постигањата на учениците преку изготвени тестови на знаења од тематски целини реализирани во текот на полугодieto и наставната година. Доколку ученикот не постигнува резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма, се постапува согласно на законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет** треба да ги поседува следните педагошки, персонални и професионални карактеристики: да е психофизички здрав, да владее со литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да е комуникативен и отворен за соработка, да е соодветно професионално образование со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа и да напредува во неа, да е добар организатор, да е креативен и способен за примена на иновации во образовната технологија.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет** ја реализираат кадри со завршени студии по:

- сообраќај и транспорт;
- царина и шпедиција;
- економија;

со здобиена педагошка, психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

За успешно реализирање на целите на наставниот предмет **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет** наставата се реализира во специјализирани училници, соодветно опремени со наставни средства и помагала, според нормативите за простор и опрема, во претпријатија чија основна или споредна дејност е проблематиката на шпедиција и транспорт.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

7.2. Состав на работната група:

1. Ридван Зекири, дипл. маш. инж.,
2. м-р Гордан Стојик, дипл. сооб. инж.,
3. Кристина Белдедовска, дипл. економист,

Советник, Центар за стручно образование и обука - Скопје
наставник во СУГС „Владо Тасевски“ - Скопје
Алтива – услуги и шпедиција - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма **шпедиција и шпедициско работење како избран предмет** ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 11-4721/11 од 20.06. 2008 година.